

політичних еліт. Київ: Разумков центр, 2019. URL: http://razumkov.org.ua/uploads/article/2019_soc-econ_vymir_ukr.pdf.

9. Pomaza-Ponomarenko, A. (2019). PECULIARITIES OF STATE REGULATION IN THE FIELD OF TRANSFRONTIER CO-OPERATION OF REGIONS. EAST JOURNAL OF SECURITY STUDIES, 5(2), 5-15. Retrieved from <https://ejss.nuczu.edu.ua/index.php/ejss/article/view/18>.

DOI: 10.5281/zenodo.3532786

УДК 351.82: 338.48

Леоненко Н. А., к.е.н., докторант ННВЦ НУЦЗУ, м. Харків

Leonenko N., Ph. D in economics, doctoral student of educational-scientific-production center of the National University of Civil Protection of Ukraine, Kharkiv

ІНСТИТУЦІЙНІ ОСНОВИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ СФЕРИ ТУРИЗМУ УКРАЇНИ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ІСТОРИЧНИЙ ДОСВІД

INSTITUTIONAL FOUNDATIONS OF STATE REGULATION OF THE TOURISM OF UKRAINE: MODERN STATUS AND HISTORICAL EXPERIENCE

У статті висвітлено вітчизняний досвід щодо інституційних основ державного регулювання туристичної сфери України. Надано характеристику основним інститутам, що склалися та успішно функціонують у світовій практиці та вітчизняній економіці, які прямо або опосередковано займаються питаннями регулювання та розвитку туризму. Проаналізовано нормативно-правову базу, за допомогою якої відбувається регулювання туристичної сфери України.

Ключові слова: *інституційні утворення, нормативно-правова база, національна економіка, державне регулювання, туристична сфера.*

The article highlights the domestic experience regarding the institutional foundations of state regulation of the tourist sphere of Ukraine. Characteristics of the main institutes established and successfully functioning in the world practice and domestic economy, which directly or indirectly deal with issues of regulation and development of tourism, are given. The normative-legal base by which the regulation of the tourist sphere of Ukraine is regulated is analyzed.

Keywords: *institutional formations, legal framework, national economy, state regulation, tourism sphere.*

Постановка проблеми. В умовах сучасної глобалізації вплив туристичної сфери на кожен континент, країну, регіон, окреме місто стає беззаперечним. Туризм є найшвидше зростаючим бізнесом в ХХІ столітті, що сприяє його перетворенню в найбільшу світову індустрію. Функціонування туризму як галузі національної економіки передбачає наявність певних ресурсів, економічних передумов і правових основ, що сприяють її розвитку і вдосконаленню. Держава як найважливіший інститут розвитку туристичної сфери має забезпечувати формування розвинутого інституційного середовища та створення стимулюючих умов і вдосконалення механізмів регулювання туризмом як галуззю сучасної економіки з метою максимального використання його потенціалу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Ефективний механізм державного регулювання туристських відносин повинен будуватися на основі науково обґрунтованих рекомендацій. В даному науковому дослідженні були розглянуті праці таких провідних вчених як О. Білотіла, І. Валентюка, Л. Давиденко, С. Домбровської, В. Кифяка, Є. Козловського, О. Любіцевої, М. Мальської, О. Мельниченко, Є. Пісаревського, С. Сисоєвої, Т. Ткаченка, В. Шведун тощо, а також чинне законодавство України в галузі туризму.

Постановка завдання. Метою статті є формування комплексного наукового уявлення щодо історичного досвіду та сучасного стану інституційних утворень та відповідної нормативно-правової бази у контексті державного регулювання туристичної сфери України.

Виклад основного матеріалу. Для перетворення туристичної галузі в один із факторів зростання національної економіки необхідне створення відповідних інституційних умов: законодавчих норм і структур управління, які б стали основою створення ефективного механізму функціонування галузі.

Напрями державного регулювання сфери туризму закріплені відповідними законами та нормативними актами і реалізуються за допомогою інституційних утворень. У світовій практиці та вітчизняній економіці склалися і успішно функціонують основні інститути, що прямо або опосередковано займаються питаннями регулювання та розвитку туризму. Їх можна класифікувати на дві великі групи: світові (міжнародні) та регіональні (національні).

Перша група включає в себе міжнародні туристські об'єднання та організації загального і галузевого характеру, а саме: Організацію Об'єднаних Націй (ООН) та спеціалізовані організації системи ООН, які тісно співробітничать з туристичними організаціями, Всесвітню туристську організацію (UNWTO), Всесвітню федерацію асоціацій туристичних агентств (FUAAV), Міжнародну асоціацію повітряного транспорту (IATA), Міжнародну організацію цивільної авіації (ICAO), Міжнародну готельну і ресторану асоціацію (IH & RA) тощо.

Міжнародні туристичні організації загального характеру: представляють і захищають інтереси організацій і компаній туристичної індустрії; ви-

значають політику в сфері туризму; формують основні напрямки розвитку світового туризму; забезпечують взаємовигідне співробітництво між країнами-членами цих організацій і практичне сприяння їм у вирішенні проблем розвитку туристичної індустрії й економічного зростання країни.

Метою і завданнями світових міжнародних туристичних організацій галузевого характеру є: представництво і захист інтересів своєї галузі на міжнародному рівні і визначення тенденцій і шляхів її розвитку; розвиток і координація співробітництва організацій і компаній галузі між собою і з організаціями і компаніями інших галузей туристичної індустрії; розробка і впровадження єдиних принципів, норм і стандартів якості обслуговування у своїй галузі, підготовка для неї фахівців, а також вирішення актуальних проблем її розвитку; інформаційна, видавнича і маркетингова діяльність.

Інструментами регулювання міжнародної туристичної діяльності є правові акти й офіційні документи, спрямовані на установлення визначеного порядку, норм, правил, принципів і підходів у здійсненні туристичної діяльності. Вони служать цілями інформації, орієнтації, просування і реалізації на практиці заявлених і проголошених ідей, принципів, концепцій і стратегій. До таких інструментів відносяться міжнародні декларації, конвенції, резолюції, угоди, протоколи, рекомендації, прийняті на міжнародних конференціях і форумах, а саме: Всесвітня декларація з прав людини (1948 р.); Міжнародний пакт з економічних, соціальних і культурних прав (1966 р.); Варшавська конвенція для уніфікації деяких правил, що стосуються міжнародних повітряних перевезень (1929 р.); Чикагська конвенція по міжнародній цивільній авіації (1944 р.) та Токійська, Гаазька, Монреальська конвенції з тих же ж питань; Конвенція з митного забезпечення туризму (1954 р.); Будапештська конвенція зі спрощення туристичних подорожей (1976 р.); Конвенція з захисту світової культурної і природної спадщини (1972 р.); Манільська декларація зі світового туризму (1980 р.); Софійська резолюція VI сесії Генеральної асамблеї ВТО, що прийняла Туристичний білль з прав туристів, Хартію туризму, Кодекс туриста (1985 р.); Конвенція з прав дитини (1990 р.); Буенос-Айреська резолюція IX сесії Генеральної асамблеї ВТО з забезпечення туризму і безпеки туристів (1991 р.); Туристична декларація Світового туристського форуму в Осаці і Всесвітньої конференції міністрів по туризму (1994 р.); Генеральна угода з торгівлі послугами (1994 р.); Каїрська резолюція XI сесії Генеральної асамблеї ВТО з запобігання організованого сексу-туризму (1995 р.); Стокгольмська декларація проти комерційної сексуальної експлуатації дітей (1996 р.); Манільська декларація з соціального впливу туризму (1997 р.); Всесвітній кодекс етики в туризмі (1999 р.) [1].

Друга група регіональних (національних) інститутів, які регулюють функціонування та розвиток туристичної сфери України має свій історичний розвиток (табл. 1).

Таблиця 1

Інституційне забезпечення туристичної сфери України

Період	Орган державної виконавчої влади, що регулює туристичну сферу	Основні результати діяльності
1989-1993 рр.	Центральна державна структура, що регулює діяльність в туристичній сфері відсутня	
1993-1999 рр.	Державний комітет України з туризму, що підпорядковувався Кабінету Міністрів України	Вивів діяльність суб'єктів підприємницької діяльності в туристичній сфері з тіньового сектору. Суттєво розширив асортимент і підвищив рівень якості послуг з туризму. Вступ України до Всесвітньої туристичної організації (1997 рік)
1999-2001 рр.	Державний комітет молодіжної політики, спорту та туризму	Найнижчі результативні показники діяльності у галузі туризму за всі роки незалежності країни на фоні активного просування молодіжної та фізкультурно-спортивної сфер.
2001-2002 рр.	Державний департамент туризму	Суттєвих покращень за півроку функціонування не спостерігалось.
2002-2005 рр.	Державна туристична адміністрація	Започаткувала певні зміни в нормативно-правовій базі стосовно регулювання діяльності щодо інвестування, порядку функціонування підприємств туристичного та готельного спрямування. Започаткувала нормативну базу для проведення інвентаризації ресурсів, що відносилися до сфери туризму і рекреації, а також для регулювання сільського туризму. Вдосконалення договірно-правової бази для організації двостороннього співробітництва з країнами-членами ЄС. Прийнято нову редакцію Закону України «Про туризм» (2003 р.), розроблено Державну програму розвитку туризму на 2002-2010 рр. і Програму розбудови туристичної інфраструктури за напрямками національної мережі міжнародних транспортних коридорів та основних транспортних магістралей у 2004-2010 рр.
2006-2010 рр.	Державна служба туризму і курортів, що підпорядковувалась Міністерству культури і туризму	Активізація співробітництва з країнами ЄС у сфері туризму стосовно адаптації української нормативно-

	України	правової бази до відповідних директив ЄС.
2011-2015 рр.	Державне агентство з туризму та курортів, що підпорядковувалося Міністерству інфраструктури України	Розвитку сфери не приділяється достатня увага, бо ключовими функціями Міністерства є управління процесами транспортування та зв'язку.
2015-2019 рр.	Департамент туризму та курортів, що підпорядковувався Міністерству економічного розвитку та торгівлі, а з 29 серпня 2019 р. підпорядковується Міністерству розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства	Створено консультативно-дорадчий орган – Наукову раду з туризму та курортів. Прийнято Стратегію розвитку туризму та курортів на період до 2026 року, схвалену розпорядженням Кабінету Міністрів України від 16.03.2017 № 168-р. Прийнято 11 національних стандартів, гармонізованих з міжнародними та європейськими нормативними документами. Активізована робота з розроблення стандартів вищої освіти за спеціальностями “Туризм”, “Готельно-ресторанна справа” та інших, за якими здійснюється підготовка фахівців для сфери туризму та гармонізації кваліфікаційних вимог та стандартів вищої освіти у вищих навчальних закладах, що забезпечують підготовку фахівців для сфери туризму. Створено Національну туристичну організацію (НТО).

Складено автором на підставі джерел [2, 3, 4].

На основі проведеного аналізу можна зробити висновок, що протягом всього періоду незалежності в державі був відсутній постійний орган центральної виконавчої влади стосовно туристичної сфери, у той же час постійні реорганізації не позначилися позитивно на її розвитку.

Регулювання туристичної сфери відбувається за допомогою нормативно-правової бази як спеціального так і загального законодавства, враховуючи тісний зв'язок туризму з багатьма іншими сферами економіки.

До загального законодавства відносять в галузі туризму: Конституцію України; Господарський Кодекс України; Цивільний Кодекс України; Закони України; Укази Президента України; Постанови та Розпорядження Кабінету Міністрів; відомчі нормативно-правові акти.

В рамках нашого наукового дослідження пропонуємо зупинитися саме на спеціальному законодавстві, яке представлено наступними основними

документами [2, 6, 7]:

1. Закони України:
  - Закон України “Про туризм” (№ 1282-IV від 18.11.2003 р.);
  - Закон України “Про курорти”(№ 2026-III від 05.10.2000 р.).
2. Укази Президента України:
  - Про день туризму (№ 1047/98 від 21.09.1998 р.);
  - Про основні напрямки розвитку туризму в Україні до 2010 року (№ 973/99 від 10.08.1999 р.);
  - Про підтримку розвитку туризму в Україні (№ 127/2001 від 02.03.2001 р.);
  - Про заходи щодо забезпечення реалізації державної політики у галузі туризму (№ 1213/2001 від 14.12.2001 р.);
  - Про положення про Державне агентство України з туризму та курортів (№ 444/2011 від 08.04. 2011 р.)
3. Постанови Кабінету Міністрів України:
  - Про затвердження Порядку створення і ведення Державного кадастру природних територій курортів (№ 562 від 23.05. 2001 р.);
  - Про строк дії ліцензії на провадження певних видів господарської діяльності, розміри і порядок зарахування плати за її видачу (№ 1755 від 29.11.2000 р.);
  - Про затвердження державної програми розвитку туризму на 2002-2010 роки (№583 від 29.04.2002 р.);
  - Про порядок участі центральних органів виконавчої влади у діяльності міжнародних організацій, членом яких є Україна (№ 1371 від 19.09.2002 р.);
  - Про затвердження Програми розбудови туристичної інфраструктури за напрямками національної мережі міжнародних транспортних коридорів та основних транспортних магістралей у 2004-2010 роках (№ 612 від 12.05 2004 р.);
  - Про затвердження Порядку надання послуг з тимчасового розміщення (проживання) (№ 297 від 15.03 2006 р.);
  - Про затвердження Порядку встановлення категорій готелям та іншим об’єктам, що призначаються для надання послуг з тимчасового розміщення (проживання) (№ 803 від 29.07 2009 р.);
  - Деякі питання надання Державною інспекцією з безпеки на наземному транспорті, Державною авіаційною службою, Державною інспекцією з безпеки на морському та річковому транспорті, Державним агентством з туризму та курортів і капітанами морських торговельних портів платних адміністративних послуг (№ 929 від 09.06. 2011 р.);
  - Про затвердження Державної цільової соціальної програми розвитку в Україні спортивної та туристичної інфраструктури у 2011-2022 роках (№707 від 29.06. 2011 р.);
  - Про Рекомендації парламентських слухань на тему « Розвиток

туристичної індустрії як інструмент економічного розвитку та інвестиційної привабливості України (№ 1460-VIII від 13.07.2016 р.);

- Про внесення змін до Ліцензійних умов провадження туроператорської діяльності (№ 420 від 22.05.2019 р.)

4. Розпоряджень Кабінету Міністрів України:

- Про віднесення об'єктів права державної власності до сфери управління Державної туристичної адміністрації (№ 84 від 28.02.2002 р.);

- Про схвалення Концепції Державної цільової програми розвитку туризму та курортів на період до 2022 року (№ 638 від 01.08.2013 р.);

- Про затвердження переліку пріоритетних галузей економіки (№ 843-р від 14.08.2013 р.);

- Про затвердження плану заходів щодо утвердження позитивного іміджу України, поширення інформації про її туристичний потенціал у державах, які представлені у Міжнародному олімпійському комітеті і Міжнародному параолімпійському комітеті (№ 888-р від 07.11.2013 р.);

- Про схвалення Стратегії розвитку туризму та курортів на період до 2026 року (№ 168-р від 16.03.2017 р.)

5. Відомчі нормативно-правові акти, що регулюють функціонування туристичної індустрії:

- Наказ Державного агентства України з туризму та курортів "Про затвердження Стандарту надання адміністративної послуги з видачі, переоформлення, видачі дубліката ліцензії та видачі копії ліцензії на провадження туроператорської діяльності" (№ 44 від 2.12.2011 р.);

- Наказ Державного агентства України з туризму та курортів "Про затвердження Орієнтованого плану проведення консультацій з громадськістю на 2012 рік" (№ 15 від 06.02.2012 р.);

- Наказ Міністерства інфраструктури України "Про затвердження форми свідоцтва про встановлення категорії готелю" (№ 28 від 23.01.2012 р.);

- Наказ Державного агентства України з туризму та курортів "Про затвердження Переліку відомостей, що становлять службову інформацію в Держтуризмкурорті" (№ 44 від 14 квітня 2012 р.);

- Наказ Державного агентства України з туризму та курортів "Про складу Ради туристичних міст України" (№ 47 від 20.04.2012 р.);

- Наказ Державного агентства України з туризму та курортів "Про затвердження складу Громадської ради при Держтуризмкурорті" (№ 73 від 21.06.2012 р.);

- Наказ Державного агентства України з туризму та курортів "Про затвердження Орієнтованого плану проведення консультацій з громадськістю на 2013 рік" (№ 151 від 29.12.2012 р.);

- Наказ Міністерства інфраструктури України "Про затвердження Ліцензійних умов провадження туроператорської діяльності" (№ 465 від 10.07.2013 р.);

- Наказ Міністерства інфраструктури України "Про затвердження Порядку здійснення контролю за додержанням Ліцензійних умов провадження туроператорської діяльності та форми акта проведення планової (по-запланової) перевірки додержання ліцензіатом Ліцензійних умов" (№ 466 від 10.07.2013 р.);

- Наказ Державного агентства України з туризму та курортів "Про затвердження Плану перевірок додержання ліцензіатами Ліцензійних умов провадження туроператорської діяльності на IV квартал 2013 року" (№ 102 від 24.09. 2013 р.);

- Наказ Міністерства внутрішніх справ України та Міністерства інфраструктури України "Про затвердження Порядку здійснення прикордонного контролю організованих груп пасажирів у пунктах пропуску через державний кордон для морського та автомобільного сполучення" (№ 969/787 від 10.10. 2013 р.);

- Наказ Міністерства інфраструктури України "Про затвердження Положення про комісію з апеляцій, яка розглядає спірні питання, що виникають під час встановлення категорій готелям та іншим об'єктам, що призначаються для надання послуг з тимчасового розміщення (проживання)" (№ 779 від 08.10 2013 р.);

- Наказ Міністерства інфраструктури України "Про внесення змін до наказу Державної туристичної адміністрації України" (№ 896 від 11. 11. 2013 р.);

- Наказ Державної туристичної адміністрації України "Про затвердження Правил користування готелями й аналогічними засобами розміщення та надання готельних послуг" (№ 19 від 16 березня 2004 р.);

- Наказ Державного агентства України з туризму та курортів "Про затвердження Плану перевірок додержання ліцензіатами Ліцензійних умов провадження туроператорської діяльності на II квартал 2014 року" (№ 39 від 24.03. 2014 р.).

- Наказ Мінекономрозвитку України «Про утворення Ради туристичних міст і регіонів» (№ 204 від 09.02.2016 р.);

- Наказ Мінекономрозвитку України «Про утворення робочої групи з питань статистики у сфері туризму та курортів» (№ 1263 від 23.08.2017 р.).

Що стосується сучасного етапу, за функціонування та розвиток туристичної сфери України відповідає Департамент туризму і курортів, який з 29 серпня 2019 року підпорядковується Міністерству розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства та діє на підставі Наказу Міністерства економічного розвитку і торгівлі України «Про затвердження положення про департамент туризму та курортів» № 1202 від 22.07.2016 [7].

Основними завданнями департаменту є:

- забезпечення формування та реалізації державної політики у сфері туризму та курортів;

- забезпечення розроблення та виконання програм розвитку туризму та курортів в Україні;
- забезпечення координації міжрегіональної співпраці з питань туризму та курортів;
- сприяння розвитку внутрішнього та в'їзного туризму;
- забезпечення розгляду клопотання про оголошення природних територій курортними;
- забезпечення створення та ведення Державного кадастру природних територій курортів;
- забезпечення встановлення відповідних категорій об'єктам туристичної інфраструктури (готелям, іншим об'єктам, призначеним для надання послуг з розміщення, закладам харчування, курортним закладам тощо);
- оформлення та видача свідоцтва про встановлення об'єктам туристичної інфраструктури відповідної категорії;
- забезпечення створення та ведення реєстру свідоцтв про встановлення категорій об'єктам туристичної інфраструктури;
- забезпечення відповідно до законодавства ліцензування туроператорської діяльності;
- забезпечення ведення Ліцензійного реєстру суб'єктів туроператорської діяльності;
- забезпечення здійснення державного нагляду (контролю) за дотриманням суб'єктами господарювання вимог ліцензійних умов проведення туроператорської діяльності;
- участь у здійсненні стандартизації туристичних послуг та об'єктів туристичної інфраструктури (готелі, інші об'єкти, призначені для надання послуг з розміщення, заклади харчування, курортні заклади тощо);
- участь у представленні країни в міжнародних туристичних організаціях і на міжнародних туристичних заходах;
- поширення інформації про Україну та її туристичні можливості на міжнародному туристичному ринку.

Безумовно, одним з найважливіших кроків на шляху подальшого становлення та розвитку туристичної сфери України стає прийняття Кабінетом Міністрів України Стратегії розвитку туризму та курортів на період до 2026 року [8].

Основними стратегічними цілями розвитку сфери туризму та курортів з урахуванням сучасного стану і тенденцій розвитку України на період до 2026 року є:

створення конкурентоспроможного національного туристичного продукту на засадах системної маркетингової діяльності, спрямованої на чітке позиціонування різних видів туристичних продуктів, адаптованих до вимог і очікувань споживачів;

забезпечення ефективного і комплексного (економічного, соціального,

екологічного та інноваційного) використання наявного туристичного та курортно-рекреаційного потенціалу шляхом розв'язання проблеми рекреаційного природокористування і охорони навколишнього природного середовища та удосконалення територіальної структури сфери туризму та курортів з метою розвитку туристичних територій, брендингу територій;

системне підвищення якості інфраструктури курортів та рекреаційних територій шляхом виконання комплексної програми поетапного вдосконалення матеріально-технічної бази з використанням можливостей кластерних моделей, державно-приватного партнерства та соціального замовлення;

удосконалення інформаційної інфраструктури рекреаційних та туристичних послуг шляхом створення центрів туристичної інформації та популяризації туристичних продуктів під час провадження ярмаркової, фестивальної та виставкової діяльності;

забезпечення відповідності ціни та якості туристичних продуктів шляхом створення умов для оптимізації організаційно-економічної структури діяльності суб'єктів малого та середнього бізнесу у сфері туризму і розроблення національних стандартів надання туристичних послуг відповідно до міжнародних стандартів;

організація системи якісної підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації фахівців туристичного супроводу та обслуговування, інших професій сфери туризму та курортів.

Висновки. Таким чином, заходи щодо вдосконалення інституційного середовища грають важливу роль при визначенні напрямків розвитку туристичної сфери та є необхідною умовою для сталого зростання економіки, підвищення рівня мобільності й зайнятості населення, раціонального використання об'єктів культурної та природної спадщини, розширення міжнародних ділових та культурних контактів. Аналіз історичного досвіду та сучасного стану інституційних основ державного регулювання туристичної сфери України є необхідною умовою удосконалення процесів розвитку туристичної галузі, просування туристичного бренду та вітчизняного туристичного продукту, а також плідної співпраці з Міжнародними туристськими організаціями та світовою спільнотою.

Список використаних джерел:

1. Семенов В.Ф., Герасименко В.Г., Горбань Г.П., Богадьорова Л.М. Управління регіональним розвитком туризму: навч. посібник. – Одеса: Одеський державний економічний університет, 2011. – 225 с.

2. Мельниченко О.А., Шведун В.О. Особливості розвитку індустрії туризму в Україні: монографія. Харків: Вид-во НУЦЗУ, 2017. 153 с.

3. [Електронний ресурс]. – Режим доступу. URL:<http://me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=3e42d3b8-108a-4c21-a413-8d80aa724e5c&title=ViddilRozvitkuTurizmu> (дата звернення: 23.09.2019).

4. [Електронний ресурс]. – Режим доступу. URL:

<http://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=9c5f2c5c-7925-4771-a12ca8763b2e732b&title=ZvitZaPidsumkamiZasidanNaukovoivRadiZTurizmuTaKurortiv> (дата звернення 24.09.2019).

5. [Електронний ресурс]. – Режим доступу. URL: <http://zaktour.gov.ua/info/normative/> (дата звернення: 24.09.2019).

6. [Електронний ресурс]. – Режим доступу. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/115779z6/page3> (дата звернення: 25.09.2019).

7. Наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України «Про затвердження положення про департамент туризму та курортів №1202 від 22.07.2016. [Електронний ресурс]. – Режим доступу. URL: [file:///D:/My%20docs/1202-16%20\(3\)%20\(2\).PDF](file:///D:/My%20docs/1202-16%20(3)%20(2).PDF) (дата звернення: 24.09.2019).

8. Про схвалення стратегії розвитку туризму та курортів на період до 2026 року: Розпорядження КМУ від 16.03. 2017 № 168-р // База даних «Урядовий портал» / КМ України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/249826501> (дата звернення: 28.01.2019).

References:

1. Semenov V.F., Herasymenko V.H., Horban H.P., Bohadorova L.M. *Upravlinnia rehionalnym rozvytkom turyzmu: navch. posibnyk*. [Management of Regional Tourism Development] – Odesa: Odeskyi derzhavnyi ekonomichnyi universytet, 2011. Print.

2. Melnychenko O.A., Shvedun V.O. *Osoblyvosti rozvytku industrii turyzmu v Ukraini: monohrafiia*. [Features of tourism industry development in Ukraine] – Kharkiv: Vyd-vo NUTsZU, 2017. Print.

3. Electronic resource. Web. <<http://me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=3e42d3b8-108a-4c21-a413-8d80aa724e5c&title=ViddilRozvitkuTurizmu>>.

4. Electronic resource. Web. <<http://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=9c5f2c5c-7925-4771-a12ca8763b2e732b&title=ZvitZaPidsumkamiZasidanNaukovoivRadiZTurizmuTaKurortiv>>.

5. Electronic resource. Web. <<http://zaktour.gov.ua/info/normative/>>.

6. Electronic resource. Web. <<https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/115779z6/page3>>.

7. Nakaz Ministerstva ekonomichnoho rozvytku i torhivli Ukrayiny «Pro zatverdzhennya polozhennya pro departament turyzmu ta kurortiv №1202 vid 22.07.2016. [Order of the Ministry of Economic Development and Trade of Ukraine "On approval of the provision on the Department of Tourism and Resorts №1202 from 22.07.2016.]. Web. <[http:///D:/My%20docs/1202-16%20\(3\)%20\(2\).PDF](http:///D:/My%20docs/1202-16%20(3)%20(2).PDF)>.

8. Pro skhvalennya stratehiyi rozvytku turyzmu ta kurortiv na period do 2026 roku: Rozporyadzhennya KМУ vid 16.03. 2017 № 168-r // Baza danykh «Uryadovyy portal» / КМ Ukrayiny [On approval of tourism and resort development strategy for the period up to 2026: CMU Ordinance of 16.03. 2017 № 168-p // Governmental Portal Database / КМ of Ukraine]. Web. <<https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/249826501>>.